

**Taidemuseon kannanotto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta
1136-00/14, liittyen Meilahden huvila-alueen asemakaavan
muutoksen valmisteluun.**

HEL 2012-007286 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt taidemuseolta kannanottoa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 1136-00/14, liittyen Meilahden huvila-alueen asemakaavan muutoksen valmisteluun 7.2.2014 mennessä.

Taidemuseolla oli alueella pitkään toimintaa Meilahden museorakennuksessa, joka jouduttiin sulkemaan kesällä 2012 mikrobiongelmiin vuoksi. Meilahden museorakennuksen käyttö taidemuseotoimintaan ei ole mahdollista, mikäli ilmastoinnin suhteen vaaditaan valtiontakuehtojen mukaisen olosuhdevaatimukset. Seurauksena olivat rakennuksen kosteusongelmat. Taidemuseo toimii samalla alueella vielä toisessa rakennuksessa, jossa sijaitsee taidemuseon konservointitoimintoja. Taidemuseo saa Meilahden tiloja korvaavat tilat Tennispalatsista, Kulttuurien museolta vapautuneista tiloista, jotka kunnostetaan taidemuseon käyttöön 2014-2015. Uudet tilat avataan syksyllä 2015. Tällöin taidemuseo luopuu myös konservointitoiminnoistaan ja -tiloistaan Meilahdessa kokonaan.

Taidemuseo suhtautuu myönteisesti siihen, että alue säilyisi kulttuurikäytössä (Meilahden huvila-alue asemakaavan muutos osallistumis- ja arviointisuunnitelma s. 2.) ja että entinen Meilahden taidemuseo ja sen ympäristö varataan kulttuuritoimintoja varten.

Tässä yhteydessä taidemuseo haluaa tuoda esille, että alueella sijaitsee useita julkisen taiteen teoksia. Tämän kannanoton liitteenä ovat liitteet 1. Asemapiirros Meilahden julkisista teoksista, liite 2. Meilahden julkiset teokset, teoslista ja liite 3. Meilahden julkiset teokset, jossa on kuvat ko. teoksista. Kahden teoksen, Gunnar Finnen Hevoset –teoksen sekä Alpo Jaakolan Avoin syli-kivipenkkituksen osalta, taidemuseo on jo käynnistänyt uudelleensijoittamishankkeet. Kalle Hamnin teokset Tea fo Two ja Bernard Kirchenbaumin Helsinki Arch –teoksen osalta taidemuseo esittää, että ne siirretään vain, jos tontin rakentamisratkaisut sitä vaativat. Tea for Two –teoksen alla on konehuone, johon on sijoitettu suihkulähteen tekniikka. Molempien teosten siirto tulisi olemaan hankkeena haastava.

Mikäli tontti ei säily kulttuuritarkoituksessa ja mikäli sen osalta tehdään muutosratkaisuja, tulee teosten osalta olla ajoissa yhteydessä taidemuseon. Samaten mikäli tontin rakentamisratkaisut tulevat

vaatimaan teosten siirtoa, on näiden siirtokustannuksen huomioitava rakentamisen kustannuksissa.

Meilahden huvila-alueella kokonaisuudessaan sijaitsee myös Laila Pullisen Itämeren tytär -teos. Mikäli teoksen ympäristöön tulee muutoksia, tulisi tästäkin olla yhteydessä taidemuseoon.

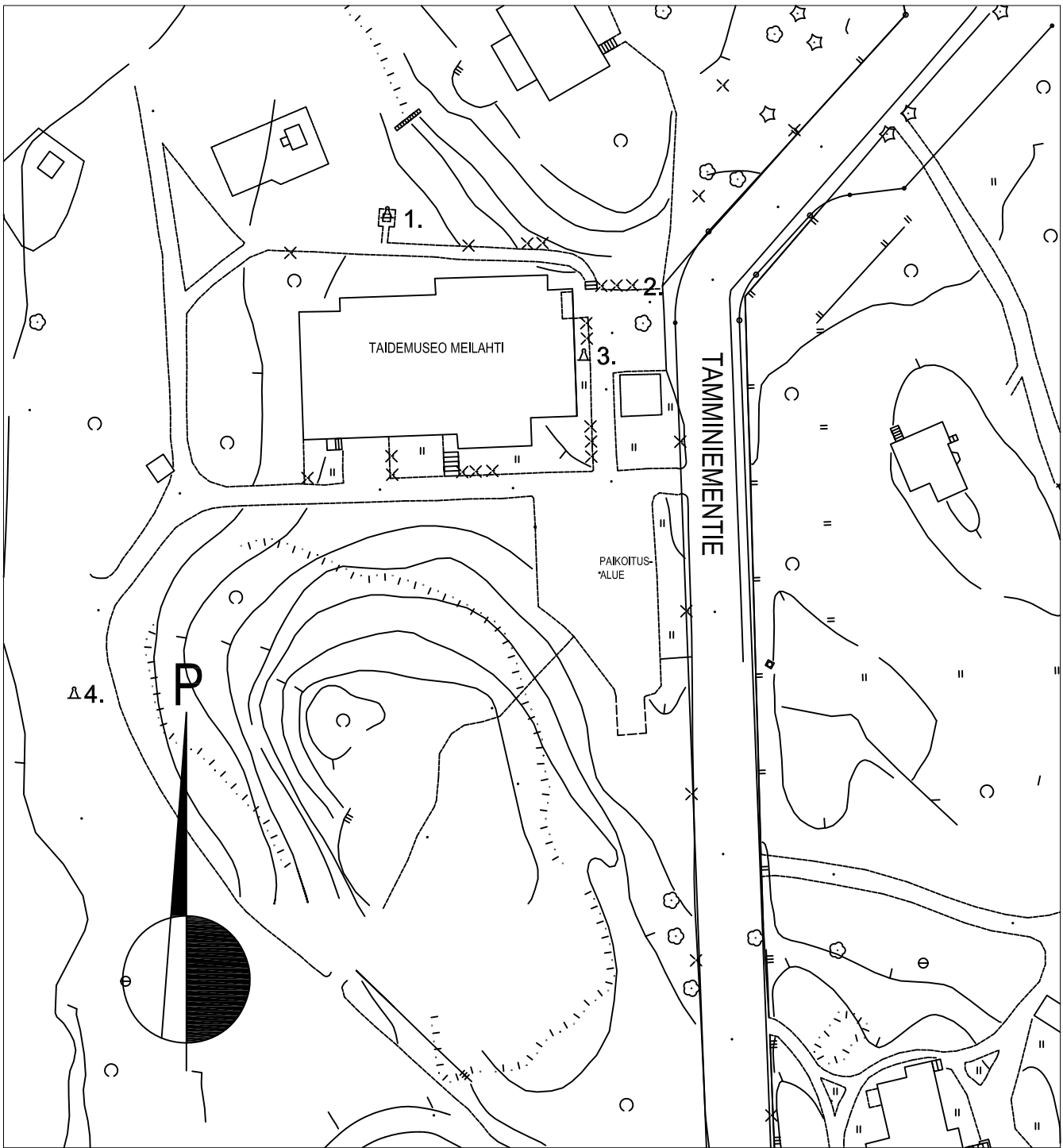
Lisätiedot

Elina Leskelä, intendentti, puhelin: 310 87043
elina.leskela(a)hel.fi
Klas Fontell, arkkitehti/suunnittelija, puhelin: 310 87047
klas.fontell(a)hel.fi

Maija Tanninen-Mattila
taidemuseon johtaja

Liitteet

- 1 [Liite 1 Asemapiirros Meilahden julkiset teokset.pdf](#)
- 2 [Liite 2 Meilahden julkiset teokset_teoslista.pdf](#)
- 3 [Liite 3 Meilahden julkiset teokset_Kuvat.pdf](#)

LIITE 1

Taidemuseo Meilahti, alueen julkiset veistokset

- 1. Tee for two
- 2. Kivipenkki
- 3. Hevoset
- 4. Helsinki Arch

NRO	TEOS	TAITELIJA	TOIMENPITEET	KUVAUS
1	Tee for Two Inv.nro 2004/127/	Kalle Hamm	Siirretään vain mikäli tontin rakentamiskäytöt sitä vaativat. *	Pieni pronssiveistos jossa vesielementti. Teoksen alla n. 3 x 2,5 x 2 m pumppuhuone. Tekniikka on liitetty museorakennukseen.
2	Avoin syli / Kivipenkki Inv.nro 1972/94/1	Alpo Jaakola	Siirretään taidemuseon toimesta	Graniitista veistetty kuviollinen penkki kevyellä perustuksella.
3	Hevoset Inv.nro 1976/425/1 (tekovuosi 1940)	Gunnar Finne	Siirretään taidemuseon toimesta	Graniitista veistetty hevosaiheinen figuuri betoniperustuksella.
4	Helsinki Arch Inv.nro 1984/84/1	Bernard Kirschenbaum	Siirretään vain mikäli tontin rakentamiskäytöt sitä vaativat	Ruostuvasta teräksestä (Corten) rakennettu pitkä kaari betoniperustuksella.

* HUOM! Kaikki siirto- ja /tai purkamiskustannukset tulee sisällyttää alueen rakentamismäärärahoihin.

1.

2.

3.

Kuvat:

1. Tee for Two
2. Avoin syli
3. Hevoset
4. Helsinki Arch

4.

06.02.2014

Helsingin kaupunki / Kaupunkisuunnitteluvirasto
PL 10
00099 Helsingin kaupunki

Viite Hankenro 3341_1, HEL 2012-007286, Oas 1136-00/14

Asia **HELSINKI, Meilahden huvila-alue, asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma**

Museovirasto on perehtynyt asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan (2.1.2014) ja antaa lausuntonaan seuraavan.

Kaavan suunnittelualue käsittää Paciuksenkadun lounaispuoleisen Pikku Huopalahteen, merenrantaan ja kaakossa Merikannontien pohjoispäähän rajautuvan alueen. Alue on suurimmaksi osaksi Meilahden huvila-alueen valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009), jonka ulkopuolelle jäävät mm. Iho- ja allergiasairaala sekä urheilupaikat. Kaavan yleiset lähtökohdat ovat hyvät huvila-alueen rakennusperintöä ja puutarhakulttuuria koskevien selvitysten ja suojelutavoitteiden tarkistamiseksi.

Kaava-alueeseen ja valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön sisältyvät valtion omistamat kohteet, Mäntyniemi, Tamminiemi ja Kesäranta, joiden rakennussuojelun asiantuntijaviranomainen on Museovirasto. Kesäranta ja Tamminiemi on suojeltu 1980-luvun asemakaavojen lisäksi Valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980 valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (278/65, myöh. 480/85) nojalla, mikä tulee mainita laadittavissa asemakaavamääräyksissä. Asemakaavassa ei tule myöskään esittää päätöksen kanssa ristiriitaisia määräyksiä, jotka rajoittavat suojelun kohdentumista. Asemakaavaselostuksessa on hyvä tuoda esille asetuksen nojalla tehdyn suojelupäätöksen merkitys seuraavansisältöisesti.

Valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen nojalla tapahtuva suojelu tarkoittaa sitä, että kohde on suojeltu kokonaisuudessaan sisätilat mukaan lukien. Kiinteistöjen säilyessä valtion omistuksessa asetuksen nojalla tehty suojelupäätös turvaa niiden kulttuurihistoriallisten arvojen säilymistä. Päätös edellyttää suojeltujen kohteiden aktiivista hoitoa, kunnossapitoa ja restaurointia niin, että niiden kulttuurihistoriallinen arvo säilyy tai korostuu. Asetuksen mukaan suojeltua kohdetta ei saa ilman Museoviraston lupaa muuttaa tai käyttää niin, että sen kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Asetus edellyttää myös Museoviraston ja rakennushallituksen (nykyisin Senaatti-kiinteistöt) yhteistyötä suojelun valvonnassa sekä korjaus- ja muutostöiden suunnittelussa. Jos valtio jossain vaiheessa luopuisi kohteiden omistuksesta, ratkaistaan niiden suojelu rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) säännösten ja määräysten nojalla. Tällöin tulee ajankohtaiseksi yksityiskohtaisten suojelumääräysten laatiminen ja suojelun kohdentumisen tarkentaminen.

Mäntyniemi on poikkeuksellinen kohde, koska se on varta vasten suunniteltu valtionpäämiehen virka-asunnoksi korkeatasoisin kokonaistaideteollisin päämäärin. Se on ollut jo syntyessään arkkitehtonisesti, maisemallisesti ja valtiohistoriallisesti merkittävä monumentti. Mäntyniemi on mukana Museoviraston esityksessä kansallisesti merkittävästä kiinteästä ja irtaimesta kulttuuriomaisuudesta, jota on Haagin yleissopimuksen (1994) mukaisesti suojeltava aseellisen selkkauksen yhteydessä. Mäntyniemen asemakaava

vuodelta 1991 perustuu virka-asunnon rakentamiseen. Mäntyniemeä tulee käsitellä kaavamuutoksessa suojelukohteena.

Mahdolliset valtion rakennusperintöä koskevat korjaustapaohjeet on laadittava yhteistyössä kiinteistöjen omistajan edustajien sekä Museoviraston kanssa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan turvattavan alueen merkittävät kulttuurihistorialliset arvot. Meilahden huvila-alueelta onkin valmistumassa ympäristöhistoriallinen selvitys suojelutavoitteiden tarkistamiseksi. Iho- ja allergiasairaalan sekä taidemuseon osalta ei sen sijaan käy ilmi, miten niiden merkitystä rakennettuna ympäristönä tullaan tarkastelemaan kaavamuutoksen yhteydessä. Museovirasto pitää tärkeänä, että kaava perustuu riittäviin selvityksiin koko suunnittelualueelta.

Helsingin kaupunginmuseo antaa muilta osin lausunnon kaava-alueen rakennetusta kulttuuriympäristöstä ja arkeologisesta kulttuuriperinnöstä.

Yli-intendentti

Helena Taskinen

Intendentti

Elisa El Harouny

Tiedoksi Helsingin kaupunki/kaupunginmuseo

5.2.2014

Helsingin kaupunki, kirjaamo
Kaupunkisuunnitteluvirasto
PL 10
00099 Helsingin kaupunki

**Ympäristökeskuksen kannanotto Meilahden huvila-alueen
asemakaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 1136-
00/14**

HEL 2012-007286 T 10 03 03

Meilahden huvila-alue sisältää kulttuuriarvojen lisäksi hienoa ja monipuolista kaupunkimetsää ja kalliomaastoa. Alueella on useita Helsingin luontotietojärjestelmään (LTJ) merkittäviä arvokkaita luontokohteita, jotka on esitetty suunnitteluperiaatteiden liitteessä 2. Alueen luontoarvot on otettu hyvin huomioon rakennusviraston uudessa aluesuunnitelmassa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa hahmotellut muutokset eivät tuone mukanaan muita merkittäviä luontovaikutuksia kuin virkistyskäytön lisääntymisen. Sen aiheuttamaa häiriötä ja kulutusta voidaan hallita hyvällä kulunohjauksella.

Kaava-alue sisältää yhden tärkeän lepakkokohteen (Meilahden puisto – Maila Talvion puisto) ja sen länsiosaan ulottuu Seurasaaren tärkeän lepakkokohteen rajaus. On todennäköistä, että näiden rajausten ulkopuolellekin jäävissä sopivissa rakennuksissa on lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Koska kaavan toteuttaminen ei nähtävästi vaadi rakennusten purkamista eikä alueella ole tulossa mittavia uusia maankäyttöjärjestelyjä, jotka haittaisivat lepakoiden liikkeitä, kaavan vaikutukset lepakoihin jäävät vähäisiksi. Uusien ulkoilupolkujen valaistus on syytä suunnitella lepakoiden kannalta edulliseksi (matalat pylväät, valosaasteen ehkäisy). Yksittäisten rakennusten korjaamisessa on tällä alueella otettava huomioon lepakoiden mahdollinen rakennusten käyttö. Tämä on hyvä tuoda esiin myös kaava-asiakirjoissa, vaikka asiasta on säädetty luonnonsuojelulaissa.

Alueella havaittiin maaliskuussa 2013 liito-orava. Myöhemmin tehdyissä etsinnöissä varmistui papanoiden puuttumisen perusteella, ettei tämä yksilö ollut jäänyt oleskelemaan alueelle, eikä siellä siis tällä tietoa ole luontodirektiivissä tarkoitettua lisääntymis- ja

5.2.2014

---

levähdyspaikkaa. Luonnonoloiltaan alue on mahdollinen liito-oravan elinympäristöksi, eivätkä nyt esitettävät suunnitteluperiaatteet muuta tilannetta.

Lisätiedot

Eeva Pitkänen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31517

eeva.pitkanen(a)hel.fi

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534

raimo.pakarinen(a)hel.fi

HELSINGIN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖKESKUS

Päivi Kippo-Edlund
ympäristönsuojelupäällikkö